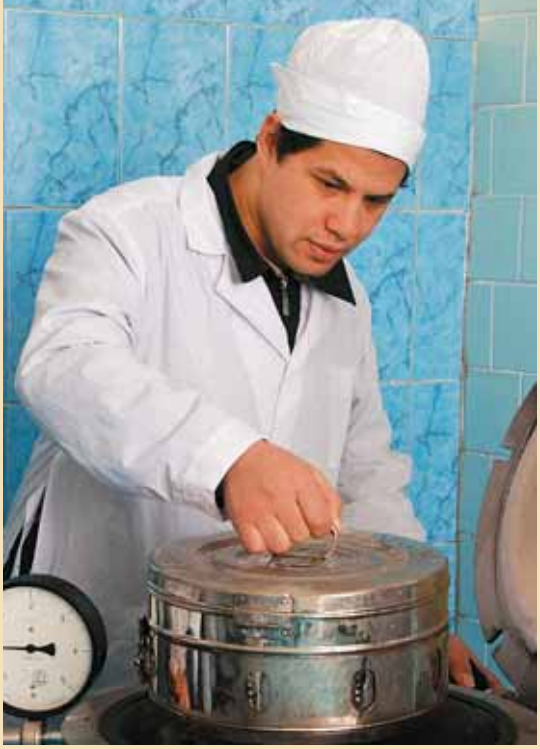

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА В УНІВЕРСИТЕТІ

Невід'ємною складовою функціонування університету є науково-дослідна робота, що виконується на 50 кафедрах 550 науковими і науково-педагогічними співробітниками університету, серед яких — 64 доктори та 259 кандидатів наук. До структури наукових і науково-технічних підрозділів ЛНАУ належать: науково-дослідна частина, науково-дослідний сектор, навчально-науково-виробничий аграрний комплекс «Колос», дослідне поле, шість науково-виробничих лабораторій (центрів) і 25 навчально-наукових лабораторій окремих кафедр, які входять до складу науково-дослідної частини.

У ЛНАУ сформувалися та функціонують дванадцять наукових шкіл, що гідно представляють Луганщину й Україну на світовій науковій арені. Вагоме місце посідають ті, діяльність яких спрямована на вивчення та вирішення актуальних проблем агропромислового комплексу. Серед них школи:

– доктора економічних наук, професора, ректора університету, члена-кореспондента Української академії аграрних наук Валентини Григорівни Ткаченко, вчені якої досліджують виробничо-економічні відносини в умовах глобалізації економіки;

– доктора економічних наук, професора, академіка Василя Івановича Богачова, де вивчають проблеми економічної безпеки в умовах трансформації економіки;

– доктора економічних наук, професора Євгена Олександровича Фірсова, у якій досліджують економічні інтереси учасників аграрного ринку;

– доктора економічних наук, професора, академіка Валентина Миколайовича Гончарова, що спеціалізується на вивченні проблем соціально-трудових відносин в агропромисловому комплексі;

– доктора сільськогосподарських наук, професора Миколи Івановича Драніщева, яка досліджує проблеми обробітку ґрунту та розробляє технології вирощування соняшнику і сорго;

– доктора біологічних наук, професора Івана Дмитровича Соколова, в котрій займаються створенням трансгенних рослин арабідопсісу з господарсько-цінними ознаками;

– доктора біологічних наук, професора Георгія Дмитровича Каци, під керівництвом якого вивчається адаптація та резистентність організму продуктивних тварин;

– доктора сільськогосподарських наук, професора Дмитра Дмитровича Черткова, що розробляє новітні маловитратні, енергоощадні, біологічно-адаптовані технології у свинарстві;

– доктора сільськогосподарських наук, професора Василя Семеновича Лінніка, дослідження якої спрямовані на оптимізацію кормового фактору підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин;

– доктора ветеринарних наук, професора Віталія Йосиповича Іздепського, в якій розробляють новітні методи лікування хвороб дрібних тварин;

– доктора технічних наук, професора Миколи Володимировича Брагінця, що досліджує шляхи підвищення ефективності виробничих процесів у тваринництві;

– доктора технічних наук, професора Леоніда Ісаковича Леві, діяльність якої спрямована на створення інтелектуальних технологій ідентифікації та управління у складних технічних системах.

Саме в цих школах на базі аспірантури за 17 спеціальностями готують наукові кадри. Останнім часом в університеті було відкрито докторантуру зі спеціальностей «Економіка та управління підприємствами» і «Розведення та селекція тварин».

Для захисту дисертацій у ВНЗ діє дві спеціалізовані вчені ради. В 2009 р. спеціалізованій вченій раді зі спеціальності «Економіка та управління підприємствами» надано право проводити захист дисертацій на присвоєння наукового ступеня доктора економічних наук.

Згідно з планом науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт Луганського національного аграрного університету щорічно тут проводять наукові дослідження за понад 60 темами.

Напрями наукових робіт в університеті узгоджуються з пріоритетними напрямами досліджень, які розробляють в Україні.

У межах напряму «Економічна безпека України»:

– розробка методологічних основ та критеріїв забезпечення інноваційного й інвестиційного розвитку агропромислових підприємств;

– економічна безпека України та її регіонів в умовах трансформації в розвинене міжнародне співтовариство;

– інноваційна модель ефективного використання регіональних ресурсів Луганського агропромислового комплексу;

– формування організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємств в умовах глобалізації економіки;

– удосконалення системи кредитування сільськогосподарських підприємств.

У межах напряму «Збереження навколишнього середовища»:

– усталена динаміка екологічних факторів у Південно-Східній Україні;

– технологія утилізації сільськогосподарських відходів із використанням популяції дощових черв'яків у штучних умовах;

– спосіб отримання біогазу для опалення тваринницьких приміщень;

– технологія утилізації відходів водоочищення в асфальтобетонні суміші, керамічні вироби та органічно-мінеральні добрива.

У межах напряму «Новітні біотехнології і генна інженерія»:

– підвищення резистентності й продуктивності тварин із використанням новітніх біотехнологічних методів досліджень: ультразвукової діагностики, кардіографії, екстракорпорального запліднення і культивування ембріонів in vitro, полімеразно-ланцюгового аналізу;

– створення трансгенних рослин арабідопсісу з господарсько цінними ознаками з використанням новітніх біотехнологічних методів досліджень: світлокультури, генної інженерії та клонування генних конструкцій шляхом підтримання культури агробактерій і трансгенозису.

У межах напряму «Новітні технології в агропромисловому комплексі»:

В агрономії:

– технологія підзимової сівби соняшнику та передпосівного обробітку насіння;

– селекція та створення нових сортів м'якої озимої пшениці, гороху і сочевиці, адаптованих до умов степу України;

– технологія вирощування фундука у Східному регіоні України;

– спосіб вермікомпостування для виробництва біогумусу;

– технологія отримання з гною твердої фракції високоякісного, екологічно безпечного органічного добрива.

У тваринництві:

– маловитратна, енергоощадна, біологічно адаптована, екологічно безпечна технологія виробництва продукції свинарства;

– розробка нових і вдосконалення наявних технологій утримання молодняку сільськогосподарських тварин, птиці та бджіл;

– удосконалення методів формування високопродуктивних популяцій сільськогосподарських тварин.

У харчовій промисловості:

– розробка і вдосконалення технологій виготовлення молочних продуктів із козячого молока підвищеної поживної та біологічної цінності;

– створення технології виробництва м'ясопродуктів із використанням домішок рослинного походження.

У будівництві:

– спосіб виготовлення керамічних виробів і асфальтобетонних сумішей із відходів водоочищення;

– вдосконалення технологій земельно-кадастрових, землевпорядних, покрівельних робіт і прокладання підземних трубопроводів;

– ресурсоощадна технологія зварювання різнорідних сталей, яка забезпечує підвищення якості металевих споруд.

У механізації сільського господарства:

– технологія ремонту двигунів із використанням електрохіміко-механічного припрацювання основних рухомих з'єднань і відновлення турбокомпресорів;

– новітні агрегати і механізми: агрегат для локального внесення біодобрив, смуговий глибокорозпушувач для обробітку ґрунту, встановлення післязбиральної переробки насіння.

У межах напряму «Нові речовини і матеріали»:

У ветеринарії:

– ізоляти вірусу інфекційного бронхіту курей, реовірусу та аденовірусу птиці;

– тест-системи для індикації антигенів та антитіл до пташиного метапневмовірусу та парвовірусної інфекції собак;

– інактивовані полівалентні вакцини проти пневмоентеритів поросят і пастерельозу кролів.

На підставі вивчення досвіду функціонування університетських новітніх структур інноваційна діяльність в Луганському національному аграрному університеті спрямована на створення Аграрного технологічного парку, до складу якого мають увійти наступні структурні підрозділи:

– Консультаційний центр із питань інновацій в аграрному секторі економіки;

– навчально-науково-виробничий аграрний комплекс «Колос»;

– Науково-виробнича лабораторія селекції та первинного насінництва зернобобових культур;

– Науково-виробнича лабораторія адаптивних технологій вирощування сільськогосподарських культур;

– Науково-виробничий центр бджільництва;

– Навчально-наукова лабораторія новітніх методів досліджень у селекції сільськогосподарських тварин;

– Навчально-наукова лабораторія екстракорпорального запліднення і культивування ембріонів in vitro;

– Науково-виробнича лабораторія ремонту та прискореного обкатування автотракторних двигунів внутрішнього згоряння;

– Науково-виробничий центр ветеринарної медицини;

– Науково-виробнича лабораторія біодобрив.

Основною метою формування аграрного технологічного парку є поєднання наукових розробок із впровадженням і виробництвом сільськогосподарської продукції.

За останні три роки в університеті завершено 92 наукові проекти, які запроваджуються в навчально-науково-виробничому аграрному комплексі ЛНАУ «Колос», на дослідному полі та провідних сільськогосподарських підприємствах.

Навчально-дослідне господарство університету має статус племрепродуктора української червоної молочної та червоної степової порід великої рогатої худоби. Дійне стадо налічує понад 840 голів. На свинофермі розводять свиней великої білої та полтавської м'ясної порід. Зараз проводять технічну розробку проекту свинарського комплексу на 200 основних свиноматок із застосуванням енергоресурсоощадної технології виробництва свинини, підтвердженої 16 патентами, та підготовчі роботи з будівництва доїльного залу з подальшим переходом на безприв'язне утримання дійного стада. В своєму активі господарство має племінну пасіку на 208 бджолосімей. Колекційне стадо овець налічує п'ять порід.

Розробки науковців знаходять широке застосування в сільськогосподарському комплексі й агропромисловому виробництві Луганщини, Донбасу, всієї України та закордонних держав.

Наукова школа доктора економічних наук, професора Валентини Григорівни ТКАЧЕНКО

Наукова школа доктора економічних наук, професора В. Г. Ткаченко — це ієрархічно структуроване вчене співтовариство, головними напрямами наукової діяльності якого є: підготовка докторів і кандидатів наук, координація науково-дослідної роботи професорсько-викладацького складу ЛНАУ, розвиток та зміцнення творчих зв'язків університету з іншими ВНЗ та науково-дослідними інститутами України й Росії, використання позитивного досвіду цих установ, участь у розробці науково-технічних і соціальних програм розвитку АПК України, видання монографій, підручників і навчально-методичних посібників для викладачів, студентів і фахівців сільського господарства.

Протягом десяти років В. Г. Ткаченко є керівником аспірантури (денного й заочного навчання), а також докторантури. Луганський національний аграрний університет — осередок із підготовки фахівців вищої кваліфікації для вітчизняних та закордонних ВНЗ аграрного профілю: серед 49 кандидатів економічних наук троє є представниками зарубіжних держав. Загалом дисертації захистили троє докторів й 52 кандидати економічних наук. Валентина Григорівна є головою спеціалізованої вченої ради зі спеціальності «Економіка і керування підприємствами (економіка сільського господарства й АПК)». У колі її учнів — багато керівників великих аграрних комплексів, місцевих органів влади, двоє заступників міністра Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства соціальної політики України, викладачі вищих навчальних закладів і вчені науково-дослідних інститутів.

Зараз на кафедрі економічної теорії й маркетингу, яку В. Г. Ткаченко очолює вже 30 років, доцентами і старшими викладачами працює 13 осіб, що захистили кандидатські дисертації в ЛНАУ. Більшість із них обіймають ще й керівні посади: В. В. Суховерхий — проректор із заочного навчання, В. О. Бурнукін — проректор із науково-педагогічної та виховної роботи, М. М. Шевченко — декан економічного факультету, К. В. Бондар, І. А. Денисенко, П. Ю. Ткачук — заступники декана економічного факультету, Ю. М. Бабак — заступник декана факультету з роботи з іноземними студентами.

Валентина Григорівна, як завідувач кафедри економічної теорії й маркетингу, є керівником наукових досліджень із держбюджетних тем. Останнім часом роботи присвячені таким темам: продовольча й економічна безпека України і її регіонів, інвестиційні й інноваційні процеси в АПК в умовах аграрної реформи, кадровий потенціал АПК України (стан, проблеми підготовки й можливості раціонального використання кадрів) тощо. До досліджень долучають аспірантів ВНЗ.

Ректор Луганського національного аграрного університету, професор В. Г. Ткаченко проводить вагому організаційну і творчу роботу з багатьма вищими навчальними закладами та науково-дослідними інститутами України і Росії. Основні напрями такої співпраці: організація міжнародних, всеукраїнських та міжрегіональних наукових і науково-практичних конференцій, спільне видання монографій, навчальних та навчально-методичних посібників, збірників наукових праць і тез доповідей, проведення Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників, зборів, нарад, конференцій за участю керівників великих агрогосподарств і представників місцевих органів влади, рецензування наукових праць, реалізація науково-технічних і соціально-економічних програм і проектів. Сьогодні колектив ЛНАУ підтримує міцні наукові зв'язки з Національним науковим центром «Інститут аграрної економіки» Національної аграрної академії наук України, Харківським національним аграрним університетом ім. В. В. Докучаєва, Кубанським державним аграрним університетом, Кубанським державним університетом, Донським державним аграрним університетом, Ростовським державним університетом, Санкт-Петербурзьким державним університетом, Східноукраїнським національним університетом ім. В. Даля, Інститутом економіки промисловості Національної академії наук України, Миколаївським національним аграрним університетом, Волгоградським державним аграрним університетом, НДІ Економіки

Південного федерального округу РФ, Білоруською державною сільськогосподарською академією, Білоруським державним аграрним технічним університетом, Білоруським державним економічним університетом та багатьма іншими.

Під керівництвом Валентини Григорівни Луганський національний аграрний університет ввійшов до трійки кращих ВНЗ аграрного профілю.

В. Г. Ткаченко — член-кореспондент Національної аграрної академії наук України, академік Академії економічних наук України, Російської академії гуманітарних наук, Міжнародної академії науки та практики організації виробництва, конгресмен Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників.

Як керівник наукової школи вона не тільки організовує й особисто бере участь у проведенні наукових робіт, а й активно впроваджує їх результати у практику господарювання, чому неабияк сприяє те, що протягом двох скликань Валентина Григорівна була депутатом Луганської обласної ради. Зараз вона є головою постійної комісії Луганської обласної ради з питань агропромислового комплексу, земельних відносин і соціального розвитку села: під її безпосереднім керівництвом учені й фахівці-аграрії розробляють регіональні комплексні програми й проекти. Так, на етапі завершення перебуває розробка регіональної програми «Розвиток агропромислового комплексу» Луганського регіонального відділення Єврорегіону «Донбас». Колектив учених університету долучався до роботи над комплексною програмою «Луганщина — 2010», а також програм «Зерно», «Тваринництво», «Овочівництво» тощо. Професор В. Г. Ткаченко була учасницею розробки системи ведення агропромислового виробництва Луганської області (1994–2005), програм розвитку аграрного сектору області до 2011 р. та соціально-економічного розвитку Луганської області на період до 2015 р.

Під керівництвом професорів В. Г. Ткаченко та В. І. Богачова готують до видання навчальну, методичну, інформаційну літературу. Валентина Григорівна є автором понад 285 наукових праць, зокрема 53 монографій, підручників і навчально-методичних посібників, 31 збірника наукових статей. Найважливішими з них є: підручник «Економіка й економічна теорія» (2001), «Основи економічної теорії: політекономія, макроекономіка, мікроекономіка» (2009), монографії «Аграрній реформі — комплексне рішення» (В. Г. Ткаченко, В. І. Богачов, 2001), «Аграрна реформа в Україні: регіональні аспекти» (2003), «Аграрна реформа в Україні: результати, проблеми, перспективи завершення» (В. Г. Ткаченко, В. І. Богачов, 2006), «Нова світова економіка» і Україна» (2004), «Продовольча безпека й шляхи входження України в «нову економіку» (В. Г. Ткаченко, В. І. Богачов, 2004), «Ціноутворення на продукцію сільського господарства в умовах ринкової економіки» (2005) та багато інших.

В. Г. Ткаченко присвоєно почесні звання «Заслужений працівник народної освіти України», «Відмінник освіти України». Вона удостоєна орденів «Знак Пошани», «За заслуги» III ст., княгині Ольги III ст., Бориса Грінченка «За особистий внесок у розвиток науки, виховання майбутнього покоління, багаторічну плідну наукову й громадську діяльність», Міжнародної кадрової академії, медалей «Ветеран праці», «10 років незалежності України», Почесної грамоти Верховної Ради України. Серед її нагород — «Свята Софія», «За досягнення високої якості відповідно до Європейського стандарту», «Лідер агропромислового комплексу». В 2011 р. вона стала переможцем у номінації «Знакова особистість Луганщини» та отримала Всеукраїнську премію «Жінки III тисячоліття».

За роки своєї діяльності в університеті В. Г. Ткаченко пройшла шлях від асистента кафедри до ректора. Останню посаду вона обіймає понад 15 років. Завдяки зусиллям Валентини Григорівни, її колег і учнів Луганський сільськогосподарський інститут був реорганізований спочатку в державний університет, а потім — у національний аграрний університет. Він постійно розвивається: зміцнює навчально-матеріальну, наукову й виробничу бази, відкриває нові спеціальності та спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій, розширює міжнародні зв'язки. У результаті цього за останні роки кількість студентів зросла ушестеро, а ВНЗ перетворився на потужний навчально-науково-виробничий комплекс «Луганський національний аграрний університет».

Науково-педагогічна школа доктора економічних наук, професора Василя Івановича БОГАЧОВА

В. І. Богачов — заступник завідувача кафедри економічної теорії й маркетингу ЛНАУ, керівник Луганського регіонального відділення АЕН України, вчений секретар спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, засновник і організатор роботи Малої шкільної економічної академії при Нагольно-Тарасівській середній школі м. Ровеньки, член вченої ради ЛНАУ, конгресмен Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників, протягом 1985–1995 рр. — директор Луганської філії Інституту економіки промисловості НАНУ.

Науково-педагогічна школа доктора економічних наук, професора, академіка В. І. Богачова займається підготовкою науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, координацією роботи викладачів кафедри, наукової праці аспірантів, магістрів і студентів, готує до навчання у ВНЗ учнів шкіл і технікумів.

Василь Іванович підготував трьох докторів і 26 кандидатів економічних наук. Очолюючи Луганську філію Інституту економіки промисловості НАНУ, впродовж 11 років керував аспірантурою. Він також був керівником стажування 32 науковців ЛНАУ, інших ВНЗ та НДІ області.

Зараз координує наукову працю аспірантів і молодих викладачів кафедри економічної теорії й маркетингу ЛНАУ (28 осіб).

Професор В. І. Богачов залучає учених до виконання робіт за держбюджетною тематикою, координує наукову роботу молоді через студентський науковий гурток «Економіст» (87 осіб), науково-практичні конференції.

За ініціативи та активної участі В. І. Богачова у 2002 р. при Нагольно-Тарасівській середній школі м. Ровеньки була створена Мала шкільна економічна академія. Її засновниками стали: Луганське регіональне відділення АЕН України (керівник — проф. В. І. Богачов), кафедра економічної теорії й маркетингу ЛНАУ (проф. В. Г. Ткаченко), Головне управління освіти й науки Луганської ОДА (А. П. Омельченко), Відділ освіти Ровеньківської міської ради (Н. П. Бондаренко), Державна холдингова компанія «Ровенькиантрацит» (директор з економіки К. В. Кравченко). Тут активно займаються розробкою таких напрямів, як «Економіка, система господарювання в регіоні (гірняцькі селища)», «Екологія, охорона навколишнього середовища й раціональне природокористування». Була заснована премія імені академіка В. І. Богачова, яку вручають наприкінці кожного навчального року за підсумками навчання.

Учні Малої шкільної економічної академії проводять соціологічні дослідження серед жителів селища, організовують експедиції школярів до русел малих річок (Нагольна та Киселева). Про негативне ставлення людей до природи вони інформують органи місцевої влади і керівників підприємств.

Зусиллями школярів і вчителів створено та введено в експлуатацію шкільний історико-патріотичний музей «Пам'ять», шкільний музей природи. Завершується організація музею «Мінерали й корисні копалини Ровеньківщини», а на честь відкриття Малої шкільної економічної академії біля будинку школи було висаджено алею дерев.

До ЛНАУ на економічні й інші спеціальності щорічно вступають троє-черверо випускників школи. Так і школу, й університет закінчили О. А. Жутеєва (вчитель економічної географії та природознавства, зав. музею природи), Я. В. Калашникова (працює в навчальній частині ЛНАУ), Ю. Акімова (бухгалтер на ДП «Ровенькиантрацит»).

З ініціативи Василя Івановича у Рубежанському індустріально-педагогічному технікумі відкрито музей історії навчального закладу, де постійно проводять профорієнтаційну роботу із залучення до навчання в ЛНАУ випускників технікуму з будівельних спеціальностей.

Професори В. Г. Ткаченко та В. І. Богачов опікуються виданням навчальної, методичної, інформаційної літератури, приділяють увагу забезпеченню необхідними книгами навчальних закладів, що входять до складу навчально-науково-виробничого комплексу «Луганський національний аграрний університет» (три технікуми в Луганській області та чотири у Донецькій).

Василь Іванович видав 353 наукові праці, зокрема 32 монографії, 46 підручників і посібників, 17 збірників наукових статей. Крім того, є членом Міжнародного співтовариства письменницьких спілок.

Нагороджений орденом, 16 медалями, почесними грамотами НАНУ (1994), АПНУ (2010), Міжнародної академії науки й практики організації виробництва (2011).

Ім'я В. І. Богачова занесено до багатьох енциклопедичних видань та Міжнародного каталогу «Космос-Земля». Іменем відомого науковця названо зірку, що знаходиться у сузір'ї Козерога.

Наукова школа академіка, доктора економічних наук, професора В. Г. Ткаченко

Наукова школа академіка, доктора економічних наук, професора В. І. Богачова

Наукова школа доктора економічних наук, професора Валентина Миколайовича ГОНЧАРОВА

Доктор економічних наук, професор В. М. Гончаров працює в ЛНАУ на посаді завідувача кафедри економіки підприємства і управління трудовими ресурсами з жовтня 2007 р. З того часу він підготував доктора та шістьох кандидатів економічних наук. Валентин Миколайович брав активну участь у заснуванні вченої ради ЛНАУ із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Під його керівництвом створені й функціонують аспірантура і докторантура з підготовки наукових кадрів у галузі економіки та менеджменту для підприємств АПК. Загалом він був науковим керівником 35 кандидатів і шести докторів економічних наук, серед яких — учені з Індії, Ефіопії, Німеччини, Куби.

Під керівництвом В. М. Гончарова співробітники кафедри видали дев'ять монографій, два навчальні посібники з грифом МОНмолодьспорту України, три навчальні посібники для студентів економічного факультету, опублікували 90 наукових статей у вітчизняних наукових збірниках, п'ять — у закордонних, десять — у російських. Ці праці присвячені висвітленню питань підвищення ефективності виробництва підприємств АПК.

Валентин Миколайович опікується залученням до наукових досліджень молоді. Так студенти спеціальності «Економіка підприємства» щорічно беруть участь у республіканських конференціях Донецького університету управління, де постійно посідають призові місця.

Кафедра економіки підприємства і управління трудовими ресурсами ЛНАУ проводить наукові семінари за участю провідних учених України, зокрема тут виступали доктори економічних наук, професори В. В. Дорофієнко, Е. В. Долголєва, В. Н. Чиж та інші.

В. М. Гончаров — член ученої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій у спеціалізованих радах Луганського національного аграрного університету і Воронезького державного технічного університету (Росія), ВАК України. Близько ста разів був офіційним опонентом у наукових центрах Києва, Одеси, Донецька, Харкова, Дніпропетровська, Запоріжжя, Хмельницького, Воронежа, Челябінська, Москви.

Учений брав участь у виконанні 35 госпдоговірних робіт на промислових підприємствах Луганська, Харкова, Москви, Краснодона, Стаханова. На запрошення парламентського комітету України в 1992 р. він долучився до розробки Закону України «Про оренду», за що нагороджений грамотою.

Валентин Миколайович удостоєний золотих медалей М. І. Туган-Барановського (Економічна академія України) і М. В. Ломоносова (МАНЕБ, Санкт-Петербург), платинової медалі Сабо-Бендегуса (НТО машинобудування Угорщини), медалі Олександра Дубнека (Брно), срібної медалі «2000 видатних інтелектуалів XX століття» (Міжнародний біографічний центр, Кембридж).

Коротка біографія В. М. Гончарова двічі (у 1999 та 2003 р.) була включена до словника «Біографії вчених світу» (Міжнародний біографічний центр Кембриджа). Його ім'я також внесено до книг «Економісти України: лідери вітчизняної економіки (видатні особистості, провідні фахівці, громадянські діячі)» (2006), «Науково-освітній потенціал України» (2011).

У 2004 р. його обрали членом-кореспондентом Європейської академії науки, мистецтв і літератури ЮНЕСКО (Париж) та Інженерної академії України, академіком Міжнародної академії науки і практики організації виробництва (Москва), Міжнародної академії наук і економічної безпеки (Санкт-Петербург), Міжнародної академії праці й зайнятості населення (Челябінськ), Академії економічних наук (Донецьк).

За активне впровадження економічних досягнень професору В. М. Гончарову було присвоєно титули «Видатна особистість XX ст.», «Видатний інтелектуал XXI ст.», почесний громадянин штату Техас, м. Хендерсена і м. Кілгорі (США), почесний громадянин м. Луганська, почесний дарувальник книг бібліотекам м. Луганська, Хмельницького і Донецька. Він також є почесним доктором Донецького державного університету управління і Воронезького державного технічного університету.

Валентин Миколайович — голова відкритого спільно з ректором ЛНАУ проф. В. Г. Ткаченко Луганського відділення Міжнародної академії науки і практики організації виробництва (Москва).

Учений видав близько 400 наукових робіт, серед яких 38 монографій, п'ять навчальних посібників, 45 статей (опубліковані в Німеччині, Греції, Норвегії, Чехії, Болгарії, Угорщині, Польщі, Словаччині), 120 рецензій.

Наукова школа доктора економічних наук, професора В. М. Гончарова

Наукова школа доктора біологічних наук, професора І. Д. Соколова

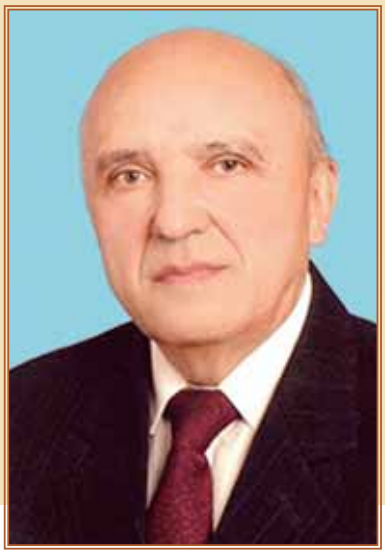

Наукова школа доктора біологічних наук, професора Івана Дмитровича СОКОЛОВА

У 1958 р. І. Д. Соколов вступив на агрономічний факультет Луганського сільськогосподарського інституту. Після закінчення ВНЗ він отримав направлення до Целіноградської області (Казахстан) на посаду старшого агронома Новорибінського опорно-показового зернорадгоспу. За сумісництвом він керував курсами підвищення кваліфікації бригадирів тракторно-рільничих бригад.

Під час служби в армії вступив до аспірантури Інституту ботаніки АН Туркменської РСР. Під керівництвом професора І. Д. Романова в 1969 р. достроково підготував і захистив кандидатську дисертацію з цитології.

Молодий кандидат наук почав викладати загальну цитологію і низку генетичних спецкурсів у Донецькому державному університеті. У 1980 р. Іван Дмитрович захистив докторську дисертацію. Того ж року він видав книгу «Цитологія ендосперму квіткових рослин», яка базувалася на матеріалах докторської дисертації, а також на результатах досліджень І. Д. Романова і Н. Х. Амінова та не втратила своєї актуальності досі.

З 1983 р. І. Д. Соколов — завідувач кафедри біології рослин ЛНАУ. Головний напрям його наукової діяльності — вивчення кількісної генетики рослин, охорона навколишнього середовища. Він доклав багато зусиль, аби університет став одним із осередків, де проводять дослідження на арабідопсисі — лабораторному об'єкті номер один у сучасній генетиці.

На початку 90-х років XX ст. Іван Дмитрович обґрунтував періодичні зміни врожаїв зернових і деяких інших культур на Донбасі та в Україні загалом, зробив прогноз динаміки врожаїв: сім урожайних років змінюються сімома неврожайними, а потім цикл повторюється. За матеріалами досліджень у співавторстві з викладачами й аспірантами ЛНАУ він опублікував десять робіт.

Сьогодні І. Д. Соколов — визнаний в Україні та світі вчений у галузі генетики, цитології, ботаніки, екології й селекції, є автором 160 наукових і методичних праць, двох свідоцтв на рекомендовані до використання сорти буркуну, одного патенту на спосіб селекційного добору. Під його керівництвом підготували і захистили кандидатські дисертації П. В. Шеліхов, В. Е. Харченко (спеціальність — «Ботаніка»), М. Ю. Брусенцова («Генетика»), С. Ю. Наумов («Селекція та насінництво») та докторську І. В. Кірпічов («Рослинництво»).

За останні роки у співавторстві зі своїми учнями І. Д. Соколов видав монографії «Аналіз середніх значень ознаки за Мазером-Джинксом і проблеми селекції» (1997), «Менделевський підхід до опису спадкування кількісних розходжень» (2000), навчальні посібники «Лабораторний практикум із загальної генетики» (1999), «Практикум із генетики» (2000), рекомендовані Міністерством аграрної політики України як навчальні посібники для студентів ВНЗ II–IV рівнів акредитації за фахом «Агрономія», «Генетика. Практикум» (2003); останній також отримав рекомендацію Міністерства освіти і науки України. У 2009 р. колектив авторів під керівництвом Івана Дмитровича розробив комп'ютерну програму для визначення родин дводольних рослин «FAMTEST2» і базу даних ознак дводольних рослин «Magnoliopsida — Дводольні», які отримали авторські свідоцтва.

У 1989 р. з ініціативи І. Д. Соколова на кафедрі біології рослин з'явився персональний комп'ютер «IBM» (досі комп'ютери були тільки на кафедрі кібернетики). З того часу очолювана ним кафедра залишається незмінним лідером у сфері комп'ютеризації навчального процесу і дослідницької роботи на агрономічному факультеті та в університеті в цілому. Іван Дмитрович розробив багато програм для лабораторних занять із генетики й екології, тестового контролю знань студентів, математико-статистичної обробки результатів досліджень тощо, які загалом задовольняють основні потреби кафедри й агрономічного факультету в програмному забезпеченні. Тут також викладають курс «Біометрія», для якого І. Д. Соколов спільно з учнями підготував навчальний посібник «Введение в биометрию» (2008). Його вихованці нині успішно займаються викладацькою і науковою діяльністю: І. В. Кірпічов — професор кафедри біології рослин, П. В. Шеліхов — завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, декан факультету харчових технологій ЛНАУ, С. Ю. Наумов і В. Є. Харченко — доценти кафедри біології рослин, М. Ю. Шелест — завідувач одного із відділів Інституту селекції плодових культур (м. Орел).

Наукова школа доктора біологічних наук, професора Георгія Дмитровича КАЦИ

Після закінчення інституту Георгій Дмитрович виїхав на підняття цілинних земель, де протягом 1959–1961 рр. працював зоотехніком відділення, головним зоотехніком радгоспу і другим секретарем РК ВЛКСМ у с. Кабаново Усть-Калманського району (Алтайський край).

Г. Д. Каци навчався в аспірантурі Інституту тваринництва «Асканія-Нова». Велику роль у його становленні як науковця відіграли відомі вчені-біологи Н. А. Діомідова, З. В. Спєшньова, Н. А. Плохинський, О. Є. Мокєєв, Л. К. Гребінь, А. В. Квасницький. У 1967 р. він захистив кандидатську дисертацію. У 1985 р. у Московській ветеринарній академії ім. К. І. Скрябіна Георгій Дмитрович захистив докторську дисертацію «Видові й породні особливості морфології шкіри ссавців у зв'язку із продуктивністю, акліматизацією і доместикацією».

Як дослідник Г. Д. Каци сформувався в «Асканії-Новій», де вчився й працював протягом 26 років. У цей же час він долучався до викладацької діяльності в університеті дружби народів ім. П. Лулумби (Москва), брав участь у підготовці фахівців для держав Африки, Азії, Латинської Америки, Індії та Європи.

Упродовж останніх 22 років Георгій Дмитрович трудиться у власній науковій школі у ЛНАУ. Підготував десятки спеціалістів для народного господарства, низку кандидатів біологічних, сільськогосподарських і ветеринарних наук.

Його наукові інтереси охоплюють такі теми: акліматизація й адаптація домашніх і диких тварин, обґрунтування підбору пар гібридизантів, уточнення зоологічної систематики, рання оцінка продуктивності великої рогатої худоби й овець, формування систем терморегуляції, хутроутворення, проблеми імунітету тощо. Чимало уваги Г. Д. Каци приділяє методичній роботі з аспірантами та здобувачами з інших навчальних й наукових установ України, передаючи свій досвід лабораторних досліджень, методики аналізу й наукових узагальнень.

Створене ним студентське наукове товариство, зараз очолюване доцентом А. А. Кретовим, широко відоме у всій Україні. Його учасники вже на першому курсі долучаються до наукових робіт, щорічно проводять всеукраїнські й міжнародні конференції, публікують наукові праці тощо.

Роботи Георгія Дмитровича і його учнів широко відомі науковій та педагогічній спільноті України, Росії, країн Європи, Північної Америки.

Наукова школа доктора біологічних наук, професора Г. Д. Каци

Науково-педагогічна школа доктора технічних наук, професора Миколи Володимировича БРАГІНЦЯ

Микола Володимирович Брагінець — проректор із наукової роботи і заступник голови науково-технічної ради ЛНАУ, завідувач кафедри механізації виробничих процесів у тваринництві, академік Міжнародної академії науки і практики та організації виробництва, заступник голови спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій, член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, експертної ради ВАКу з атестації наукових кадрів, вченої ради ЛНАУ.

Науковець тривалий час працював у Мелітопольському інституті механізації сільського господарства (1971–1986), Полтавському сільськогосподарському інституті (1990–1995). Вагомий досвід практичної наукової діяльності Микола Володимирович отримав на посадах директора Центрального науково-дослідного і проектно-технологічного інституту механізації та електрифікації тваринництва Південної зони СРСР і генерального директора науково-виробничого об'єднання «Мехживавтоматизація» (1986–1990).

Сьогодні очолювана ним науково-педагогічна школа займається координацією і організацією науково-дослідної, методичної, педагогічної й інформаційної роботи університету та викладачів кафедри механізації виробничих процесів у тваринництві, підготовкою докторів і кандидатів наук, виданням підручників, навчальних і методичних посібників за різними освітніми напрямами, монографій і наукових праць.

Так для координації науково-дослідної роботи у ЛНАУ створена науково-технічна рада, яка визначає перспективні напрями розвитку науки, контролює діяльність спеціалізованих рад і наукового товариства творчої молоді, стан видавничої і патентно-ліцензійної робіт, узгоджує комплексні наукові дослідження між підрозділами університету, організовує підготовку кадрів вищої кваліфікації.

Микола Володимирович є науковим керівником трьох докторантів і восьми аспірантів, підготував доктора та більше 20 кандидатів наук.

Сьогодні на кафедрі механізації виробничих процесів у тваринництві постійно проводять наукові семінари, надають науково-методичну допомогу аспірантам і пошукувачам, організовують виїзди на конференції до інших ВНЗ. У дослідженнях беруть участь усі викладачі кафедри. Зараз тут навчається дев'ятеро аспірантів і працює троє пошукувачів, які пишуть докторські дисертації.

М. В. Брагінець і провідні викладачі постійно консультують аспірантів, викладачів інших кафедр, завдяки чому на факультеті механізації сільського господарства ЛНАУ захищено понад 23 дисертації.

Одним із різновидів науково-методичної роботи кафедри є відкриті лекції та практичні заняття, семінари з проведення лабораторних робіт, наукових досліджень, методики виконання дипломних проектів тощо.

З ініціативи і за активною участю Миколи Володимировича на факультеті розпочато підготовку докторських дисертацій. На вченій раді університету багато доцентів затвердили теми дисертаційних робіт, але поки що докторську захистив лише один молодий учений — В. П. Єрмак. Зараз над дисертаціями працюють доценти Д. М. Бахарєв, Є. В. Богданов, В. В. Лангазов.

На кафедрі за всіма основними дисциплінами видано підручники і навчальні посібники, які отримали гриф МОНУ, а також монографії у галузі підвищення ефективності використання нетрадиційних джерел енергії в тваринницькому комплексі країни і формування економічної стійкості галузей рослинництва сільськогосподарських підприємств.

М. В. Брагінець — автор більше 170 наукових і педагогічних робіт. У співавторстві з іншими ученими він підготував близько десяти підручників і навчальних посібників із грифом МОНУ. Зокрема гриф Міністерства сільського господарства СРСР отримало видання «Курсове і дипломне проектування з механізації тваринництва», гриф Міністерства сільського господарства України — «Монтаж, експлуатація і ремонт машин у тваринництві» (1991), гриф Міністерства сільського господарства Росії — підручник «Механізація і технологія виробництва продукції тваринництва» (1999), гриф Міністерства освіти і науки України — навчальний посібник «Монтаж і пусконалагодження фермської техніки» (2004) та підручник «Машини і тваринництво» (2009). Микола Васильович підготував навчальні посібники «Основи маркетингової діяльності фірми» та «Курсове і дипломне проектування з менеджменту організацій» (2004).

Науково-педагогічна школа доктора економічних наук, професора Євгена Олександровича ФІРСОВА

Євген Олександрович Фірсов досліджує низку важливих економічних проблем: виявлення резервів підвищення ефективності овочівництва в Україні, вдосконалення господарського розрахунку і цільової оренди, розробка і аналіз ефективності нових ринкових форм і механізму господарювання, вивчення моделей реформування колективних підприємств та перспектив їх розвитку, циклічності змінювання урожайності зернових культур, що залежить від природно-кліматичних умов, тощо.

Як керівник наукової школи, професор Є. О. Фірсов зробив вагомий внесок у вивчення народногосподарських проблем, впроваджуючи наукові розробки у виробництво. Він виконував науково-дослідницьку роботу у галузі проблем підвищення ефективності овочівництва (1964–1982), поліпшення оперативного аналізу виробництва (1983–1987), удосконалення госпрозрахунку і орендного підряду (1988–1990), обґрунтування ринкових форм і механізму господарювання (1991–2000), впливу науково-технічного прогресу на розміри сільськогосподарських підприємств і вдосконалення методології оптимізації масштабів підприємств у сільському господарстві (2000–2003).

Головні напрями наукової роботи школи Є. Фірсова: організація оперативного аналізу на підприємствах Донбасу, впровадження ринкових форм господарювання, визначення оптимальних розмірів підприємств.

У межах першого напряму вперше в Україні розроблено комплекс основних організаційно-економічних заходів для високоефективного розвитку овочівництва, зокрема запропоновано і обґрунтовано новий прийом визначення платоспроможного попиту на овочі, досліджено ефективність основних шляхів інтенсифікації галузі, оптимізації розмірів, рівня спеціалізації та розміщення виробництва овочевих культур, проаналізовано ефективність використання відходів газокомпресорних станцій тощо. Було удосконалено методику оперативного (щомісячного) аналізу сільськогосподарських підприємств, створено оригінальні «Таблиці аналізу господарської діяльності».

За завданням Міністерства сільського господарства України протягом 1993–1998 рр. Євген Олександрович був національним експертом, який опікувався дослідженнями з опрацювання ринкових форм господарювання і моделей реорганізації колективних форм сільгосппідприємств у Східному регіоні України. Так було вдосконалено модель внутрішньогосподарського (комерційного) розрахунку у великих сільськогосподарських підприємствах, яка передбачає переведення приватних підприємств на самоокупність або часткове самофінансування. Спільно з проф. І. Д. Соколовим та доц. С. Ю. Наумовим учений виявив і проаналізував закономірність циклічного змінювання урожайності зернових культур, що залежить від природно-кліматичних умов, яка дає можливість поліпшити якість прогнозування виробництва на перспективу.

У межах третього напряму діяльності школи було запропоновано концепцію про існування в умовах науково-технічного прогресу закономірного зв'язку між розширенням площі сільськогосподарських угідь підприємства до оптимального рівня і підвищенням інтенсифікації виробництва та відповідним збільшенням виходу продукції з одиниці площі.

Також розроблено методологічні основи визначення оптимальних розмірів сільськогосподарських підприємств в умовах ринкових відносин: оскільки збільшення господарств відбувається завдяки розширенню сільгоспугідь, підвищенню рівня інтенсивності та збільшення кількості виробничих центрів, то оптимізація їх розмірів має базуватися на оптимізації величини цих трьох факторів.

У межах діяльності школи вчений підготував чотирьох кандидатів економічних наук.

Євген Фірсов — автор 226 наукових та навчально-методичних робіт, серед яких — монографії: «Интенсификация природного овощеводства» (1972), «Оперативный анализ сельскохозяйственного производства» (у співавт., 1987) тощо; наукові статті: «Покупательский спрос и задачи обеспечения населения Донбасса овощами» (1970), «Фермерські господарства України: аналіз деяких підсумків і оцінки перспектив» (2001), «Об экономических основах аграрной политики» (2008) й інші; навчально-методичні рекомендації і посібники: «Методические указания по общей теории статистики для студентов экономического отделения заочного факультета» (1985), «Основи науково-економічних досліджень в сільському господарстві» (2008) тощо.

Наукова школа доктора сільськогосподарських наук, професора Миколи Івановича ДРАНІЩЕВА

Микола Іванович Драніщев народився 30 грудня 1940 р. у селищі Новопсков на Луганщині. В 1969 р. закінчив агрономічний факультет Луганського сільськогосподарського інституту, після чого був головним агрономом, головою колгоспу, навчався в аспірантурі при Всесоюзному науково-дослідному інституті кукурудзи (м. Дніпропетровськ), працював завідувачем лабораторії у знаному Миронівському науково-дослідному інституті насінництва і селекції пшениці (коли його очолював всесвітньо відомий селекціонер, академік В. М. Ремесло), а потім — у Всесоюзному НДІ землеробства і захисту ґрунтів від ерозії (м. Курськ). У 1975 р. захистив кандидатську, а в 1996 р. — докторську дисертацію.

З 1986 р. Микола Іванович працює в Луганському сільськогосподарському інституті: пройшов шлях доцента, професора. У 1998 р. очолив кафедру землеробства, відновлену у ВНЗ за його особистої участі, де він займається викладацькою діяльністю. Людина відповідальна, обов'язкова і дисциплінована, М. І. Драніщев намагається розвивати почуття високого обов'язку, організованості та ділового підходу до справи у студентів, аспірантів і співробітників кафедри.

Микола Іванович посідає провідні позиції у плеяді відомих учених ЛНАУ. Як всебічно освічена особистість, він робить великий внесок у розробку актуальних проблем сучасного землеробства, теорію і практику сортової агротехніки озимої пшениці та соняшнику, обґрунтування технологій вирощування цих культур. Уперше відкрив механізм взаємозв'язку між індивідуальною продуктивністю рослин, їх густотою і врожайністю, багато зробив для дослідження важливих питань щодо вирощування цих культур і насінної люцерни, вивчення біології бур'янистих рослин, розробки науково обґрунтованих заходів боротьби з ними.

Зважаючи на те, що в умовах недостатнього і нестійкого зволоження раціональне використання ґрунтової вологи має вирішальне значення, М. І. Драніщев у своїх дослідженнях приділяє велику увагу виявленню основних закономірностей водоспоживання різними сільськогосподарськими культурами залежно від заходів їх вирощування, способів обробітку ґрунту, термінів сівби, густоти рослин і площі їх живлення, створення умов, що сприяють їх максимальній продуктивності.

Особливістю дослідів, які зробив Микола Іванович, є те, що вивчення і розробка ефективних прийомів вирощування сільськогосподарських культур взаємопов'язані з агроекологічними умовами, їх високий теоретичний рівень постійно поєднується із практичною цілеспрямованістю. Важливі експериментальні матеріали, накопичені за тривалий час, систематично перевіряють у виробничих умовах, вони є основою під час розробки ефективних заходів, активно впроваджуються на сучасних сільськогосподарських підприємствах.

Його науково-дослідна діяльність тісно пов'язана з актуальними потребами аграрного виробництва. Енергія та неабияка працездатність М. І. Драніщева поєднується з високою ерудицією, глибина мислення — з організованістю і далекоглядністю, вимогливість до себе й інших — із доброзичливістю у взаєминах із колегами та студентами, масштабність задумів — із незмінним інтересом до дрібних деталей експериментів.

Микола Іванович має 235 наукових публікацій, видав навчальний посібник «Землеробство у термінах і визначеннях». Він — член редакційної ради «Збірника наукових праць Луганського національного аграрного університету» (з сільськогосподарської тематики). Під його керівництвом на кафедрі землеробства за останні 12–13 років було захищено докторську і чотири кандидатські дисертації.

Наукова школа доктора економічних наук, професора Є. О. Фірсова

Наукова школа доктора сільськогосподарських наук, професора М. І. Драніщева

Наукова школа доктора ветеринарних наук, професора Віталія Йосиповича ІЗДЕПСЬКОГО

Наукова школа з ветеринарної хірургії професора В. Й. Іздепського є продовженням наукової школи ветеринарних хірургів Білоцерківського національного аграрного університету, біля витоків якої стояв доктор ветеринарних наук, професор А. Ф. Бурденюк.

Свою наукову діяльність Віталій Йосипович розпочав на виробництві, де, будучи головним лікарем ветеринарної медицини потужного спеціалізованого господарства з відгодівлі молодняку великої рогатої худоби на Черкащині, виконав наукові дослідження у галузі етіології та патогенезу хвороб кінцівок у бугайців, за матеріалами яких захистив кандидатську дисертацію. Працював асистентом, доцентом ЛНАУ. Вивчав патологію суглобів у сільськогосподарських тварин. У 1993 р. захистив докторську дисертацію.

В. Й. Іздепський — один із піонерів використання у ветеринарній медицині з лікувальною метою гелій-неонових лазерів. Разом із М. В. Рубленком опрацював та запатентував метод екстра- й інтракорпорального опромінення крові лазерними променями.

Науковець плідно співпрацює з ученими інших ВНЗ та наукових установ. Так разом із працівниками Інституту фізичної хімії (Київ) вивчав і впроваджував у практику ветеринарної медицини метод сорбційної терапії при гнійно-запальних процесах у тварин. На основі кремнійорганічних препаратів було розроблено медикамент «Песил» (2000). За цією тематикою у 2002 р. захистив докторську дисертацію М. Г. Ільницький.

Співпрацюючи тривалий час із науковцями Запорізького медичного університету (кафедра токсикологічної та хімічної фармації), Віталій Йосипович досліджував вплив на організм сільськогосподарських і домашніх тварин препаратів, виготовлених на основі триазолу. Зокрема вивчено, апробовано та впроваджено в практику ветеринарної медицини лікувальний засіб цієї групи — тіотриозолін, який широко застосовують для лікування та профілактики хвороб печінки, серцево-судинної системи, імунодефіцитних станів у різних видів тварин. Сьогодні досліджують препарати цього ряду, уже другого (румосол) та третього покоління (трифузол та інші), які чинять багатоаспектний вплив на організм тварини. Наукові розробки із застосування медикаментів триазолового ряду у ветеринарній практиці захищені п'ятьма «Настановами», двома «Технічними умовами» та вісьмома патентами. На основі цих досліджень захистив докторську дисертацію Б. П. Киричко (2010).

В. Й. Іздепський зробив великий внесок у вивчення й опрацювання загального знеболювання (наркозу) диких тварин в умовах зоологічних парків та заказників. За матеріалами наукових досліджень та аналізу літератури вперше на теренах країн колишнього Радянського Союзу було написано монографію «Загальне знеболювання диких тварин» та захищено дві кандидатські дисертації — головного лікаря ветеринарної медицини Київського зоологічного парку А. А. Марунчина (2005) та директора цієї установи О. А. Толстоухова (2011). Загалом під керівництвом Віталія Йосиповича захищено три докторські та 13 кандидатських дисертацій. Сьогодні він є консультантом чотирьох докторантів, п'ятьох аспірантів і здобувачів.

Наукові розробки проф. В. Й. Іздепського і його учнів захищені 14 патентами, сімома «Настановами» і трьома «Технічними умовами», методичними рекомендаціями, затвердженими Державним департаментом ветмедицини МАПК України. Створені ним препарати і технології широко впроваджуються в практику ветеринарної медицини.

Віталій Йосипович бере активну участь в атестації та акредитації вищих навчальних закладів України I–IV рівнів. Протягом багатьох років він був членом експертної ради ВАК України, є членом спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій при Білоцерківському НАУ і НУБіП. Має більше 250 наукових праць, є співавтором багатьох підручників та посібників із ветеринарної хірургії для навчальних закладів III–IV рівнів акредитації.

Наукова школа доктора сільськогосподарських наук, професора Василя Семеновича ЛІННІКА

У 1966 р. В. С. Ліннік став студентом зоотехнічного факультету Харківського зооветеринарного інституту.

Закінчивши ВНЗ із відзнакою, він отримав направлення до аспірантури, але вирішив підкріпити набуті знання і почав працювати головним зоотехніком-селекціонером на птахофабриці «Південна» АР Крим.

У 1974 р. Василь Семенович вступив в аспірантуру при Інституті тваринництва УААН. Тут у 1978 р. під керівництвом відомого вченого, академіка УААН Г. О. Богданова захистив кандидатську дисертацію «Ефективність використання розсипних і гранульованих повнораціонних кормосумішей різного складу при інтенсивній відгодівлі бичків».

Протягом 1977–1981 рр. був молодшим науковим співробітником (потім — старшим науковим співробітником) відділу технології виробництва яловичини Інституту тваринництва УААН (Харків).

В. С. Ліннік — відомий вітчизняний розробник індустріальних технологій виробництва яловичини, свинини та годівлі сільськогосподарських тварин. Під його науковим керівництвом і за безпосередньої участі було реконструйовано низку промислових комплексів із виготовлення яловичини у Харківській, Миколаївській, Одеській областях та АР Крим, розроблено передпроектні завдання для удосконалення промислових комплексів і ферм, що виробляють продукцію тваринництва, поліпшено технологію вирощування телят, поросят, а також різних способів годівлі, утримання й обслуговування тварин.

У 2000 р. Василь Семенович захистив докторську дисертацію «Обґрунтування і розробка системи ресурсоощадних технологічних рішень і способів утримання молодняку при інтенсивному виробництві яловичини». Наступного року його призначили завідувачем відділу виробництва комбікормів та годівлі сільськогосподарських тварин, а в 2002 р. — заступником директора інституту з науково-координаційної роботи (цю посаду він обіймав до 2008 р.). Протягом 2002–2008 рр. В. С. Ліннік був координатором різних досліджень у 18 науково-дослідних установах із проблем годівлі та утримання тварин.

Низка наукових розробок ученого успішно запроваджена на тваринницьких господарствах і впродовж тривалого часу забезпечує високі економічні показники сільськогосподарського виробництва. Це зокрема парна прив'язь і стійло нової конструкції, дренажна глибока підстилка для тварин, годівниці для згодовування грубих і концентрованих кормів, напувалки для випоювання телятам молочних кормів, вітроелектропастух, пристрої для ідентифікації тварин, тваринницька ферма нового покоління, система вітрозахисту тварин, бінарний спосіб утримання телят тощо.

Василь Семенович є науковим керівником докторанта та шести аспірантів. Троє аспірантів вже успішно захистили, а четвертий подав до захисту кандидатську дисертацію.

В. С. Ліннік видав понад 120 наукових праць, отримав 34 авторські свідоцтва СРСР і патенти України на винаходи і раціоналізаторські пропозиції у різних галузях виробництва продуктів тваринництва. Він є співавтором 18 монографій та навчальних посібників, 14 рекомендацій, проектів державних стандартів і матеріалів для керівних органів влади.

З 2003 до 2006 р. Василь Семенович виконував обов'язки експерта Вищої атестаційної комісії України. Він — член спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських дисертацій в Харківській державній зооветеринарній академії та Дніпропетровському державному аграрному університеті, член Державної атестаційної комісії при Міністерстві освіти і науки, молоді та спорту України.

Із 2008 р. В. С. Ліннік займається викладацькою роботою: працює завідувачем кафедри годівлі тварин і технологій кормів Луганського національного аграрного університету.

Нагороджений медаллю «За доблесну працю», почесною відзнакою УААН, п'ятьма медалями і грамотами ВДНГ СРСР і України. Ученому присвоєно звання «Кращий винахідник Держагропрому України».

Наукова школа доктора біологічних наук, професора

Ольги Павлівни ТИМОШЕНКО

О. П. Тимошенко народилася у Харкові. Її вихованням опікувався дідусь — видатний учений, гістолог-ембріолог, доктор біологічних наук, професор Є. Ф. Лисицький. Він тривалий час був завідувачем кафедри гістології Харківського ветеринарного інституту і лабораторії морфології Харківського НДІ ортопедії і травматології ім. М. І. Ситенка.

Ольга Павлівна із відзнакою закінчила Харківський зооветеринарний інститут. Більше 30 років вона працювала в лабораторії біохімії та експериментального моделювання НДІ ортопедії і травматології ім. М. І. Ситенка, де пройшла шлях від санітарки до завідувача.

Матеріали її кандидатської дисертації стали основою окремого підрозділу монографій «Мікроелементи в кістковій тканині», «Регенерація кісткової тканини», «Екзогенні рибонуклеїнові кислоти».

Після захисту дисертації О. П. Тимошенко почала розробляти різні аспекти клінічної біохімії в ортопедії і проблему оптимізації репаративної регенерації переломів і дефектів кісток за допомогою фізичних та хімічних факторів. Так вона створила понад 50 варіантів моделей ушкоджень різних ланок скелету, на яких проводять випробування фізичних агентів, фармацевтичних препаратів, біологічно активних речовин. Серед них важлива роль належить рибонуклеїновій та дезоксирибонуклеїновій кислотам. Ольга Павлівна вперше вдосконалила методики одержання РНК і ДНК із кісток тканин різних видів, розробляючи препарати на їх основі.

Під керівництвом О. П. Тимошенко захищена докторська і п'ять кандидатських дисертацій. Перебуваючи у відрядженні в Угорщині, вона передавала досвід і основи методики одержання кісткової РНК колегам із Дебреценського інституту анатомії. Професор І. Кромпехер високо оцінив її роботу і запропонував провести спільний експеримент із випробування лікувальної дії РНК і адреналового екстракту. Результати дослідження було опубліковано в журналі «Ортопедія і травматологія».

Інший напрям наукової діяльності Ольги Павлівни — проблема дії стресу на кістково-суглобовий апарат. Вона перша зробила припущення, що різні варіанти стресу можуть стати причиною таких захворювань людини і тварини, як артроз, остеохондроз, асептичний некроз тощо. Провівши багато складних експериментів із різними варіантами стресу на тваринах, науковець довела, що стрес може бути не лише патогенетичною ланкою, а й причиною найбільш розповсюджених захворювань кісток і суглобів. Вона також обґрунтувала позитивний вплив антиоксидантів під час профілактики таких ускладнень. У межах цього наукового напряму О. П. Тимошенко захистила докторську дисертацію.

Останні десять років Ольга Павлівна займається педагогічною діяльністю: працювала на кафедрі клінічної діагностики і клінічної біохімії Харківської державної зооветеринарної академії, викладала клінічну біохімію у Національному фармацевтичному університеті.

О. П. Тимошенко започаткувала новий науковий напрям у ветеринарній медицині — «Роль патології сполучної тканини у виникненні внутрішніх хвороб свійських тварин». Вона продовжує його розвивати на посаді завідувача кафедри внутрішніх хвороб тварин у ЛНАУ.

Ольга Павлівна є автором і співавтором 215 статей, трьох монографій, чотирьох посібників, десяти патентів та авторських свідоцтв і 15 методичних рекомендацій.

Працівники кафедри внутрішніх хвороб тварин під керівництвом О. П. Тимошенко вивчають проблему патології сполучної тканини свійських тварин під впливом екологічних факторів різної природи. Так з'являються роботи, присвячені вивченню ролі сполучної тканини в патогенезі внутрішніх незаразних хвороб тварин. За участі О. П. Тимошенко та її учнів було доведено, що сполучна тканина дуже часто втягується у патологічні процеси, а іноді відіграє в них провідну роль, а також важливе діагностичне значення показників стану сполучної тканини при таких захворюваннях, як бронхопневмонія поросят, остеодистрофія кіз, гепаторенальний синдром у собак, порушення обміну речовин у кнурів-плідників, уроджені вади кінцівок у рептилій, патологія опорно-рухового апарату у страусів, ліпідоз печінки у свиноматок, серцево-судинна недостатність у коней, панкреатит у собак.

За десять років досліджень цього напряму захищено сім кандидатських дисертацій, закінчується робота над докторською та шістьма кандидатськими дисертаціями.

Наукова школа доктора сільськогосподарських наук, професора Івана Васильовича КІРПІЧОВА

Із 1982 р. доктор сільськогосподарських наук, професор І. В. Кірпічов займається викладацькою діяльністю в ЛНАУ: спочатку був доцентом, а потім професором на кафедрі біології рослин.

Напрям наукових досліджень Івана Васильовича — вивчення розвитку зимуючих органів у рослин для розкриття механізмів їх стійкості до несприятливих умов навколишнього середовища. Вчений застосував анатомо-морфологічний підхід для вирішення проблеми стійкості рослин, дав оцінку відповідності засобів сівби біологічному потенціалу багатьох видів рослин родин Fabaceae L., Apiaceae L., Liliaceae L., проводить дослідження у сфері еволюції геофілії від дводольних трав'янистих рослин до однодольних.

І. В. Кірпічов має більше ста наукових публікацій із важливих проблем аграрної теорії і практики, видав практикум із фізіології та основ біотехнології рослин. Двоє його учнів захистили кандидатські дисертації і працюють у ЛНАУ, низка аспірантів готуються до захисту.

Серед вихованців відомого науковця — О. М. Пашутіна (кандидат біологічних наук, доцент; кандидатську на тему «Анатомо-морфологічні пристосування до зимових умов у багаторіних бобових кормових трав у культурі» захистила у 2002 р. у Нікітському ботанічному саду — Національному науковому центрі УААН; працює на кафедрі екології та безпеки життєдіяльності факультету харчових технологій) та В. О. Коваленко (кандидат біологічних наук, доцент; у 2009 р. захистив кандидатську дисертацію у Ботанічному саду ім. М. М. Гришка НАН України; працює на кафедрі рослинництва).

Доповідь проф. І. В. Кірпічова на конференції, присвяченій 200-річчю з дня народження Ч. Дарвіна

АСПІРАНТУРА. ДОКТОРАНТУРА

АСПІРАНТУРА

В університеті діє аспірантура за 19 спеціальностями: «Економіка й управління підприємствами», «Ботаніка», «Генетика», «Рослинництво», «Селекція рослин», «Агрохімія», «Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва», «Годування тварин і технологія кормів», «Розведення та селекція тварин», «Технологія виробництва продукції тваринництва», «Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва», «Автоматизація процесів управління», «Будівельні матеріали та вироби», «Ветеринарне акушерство», «Ветеринарна мікробіологія», «Епіозоотологія», «Інфекційні хвороби й імунологія», «Ветеринарна хірургія», «Історія філософії». Вже відготовлено 102 кандидатів наук, з яких 70 працевлаштувалися на викладацькі посади в ЛНАУ.

При аспірантурі працює дві спеціалізовані ради із захисту кандидатських дисертацій: на факультеті механізації сільського господарства і на економічному факультеті.

Наукове керівництво і підготовку аспірантів здійснюють 25 докторів та 11 кандидатів наук.

Щорічно проводять заняття з підготовки до складання кандидатських іспитів з філософії й іноземних мов.

Станом на 2011 р. на денній і заочній формах навчається 131 аспірант.

ДОКТОРАНТУРА

У 2007 р. в університеті було відкрито докторантуру за фахом «Розведення та селекція тварин», а в 2009 р. — за спеціальностями «Ветеринарна хірургія» та «Економіка й управління підприємствами».

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ АГРАРНИЙ КОМПЛЕКС «КОЛОС»

Навчально-дослідне господарство було створено одночасно із заснуванням у 1921 р. Луганського сільськогосподарського інституту. Землі господарства розташовані в приміській зоні м. Луганська, що зумовило його молочно-овочеву спеціалізацію. Уже в 30-ті роки навчально-дослідне господарство перетворилося на справжню лабораторію для виробничого навчання студентів агрономічного й плодоовочевого факультетів. У розпорядженні господарства була чимала площа — близько 1157 га, зокрема орні землі — 730 га, зрошувані землі — 320 га, 50 га плодоягідних насаджень і 2 га виноградників. На 5 га було розташовано розплідники, на 33 га — лісосмуги.

У складі парниково-тепличного господарства перебувало чотири теплиці площею 1200 м і 2500 парникових рам, де цілий рік вирощували свіжі овочі (огірки, помідори, цибулю, салат, редис, розсаду ранніх овочевих культур для відкритого ґрунту), а також лимонарій і шампіньйонниця. Навчально-дослідному господарству належало два фірмові магазини.

Овочеве господарство було переважно поливним. Джерелами водопостачання слугували шпари, вода р. Лугань.

На тваринницькій фермі переважали корови червоно-степової та симентальської порід, які завдяки рекордним надоям посідали перші місця на Всесоюзній сільськогосподарській виставці в 1939–1940 рр. у Москві. В господарстві діяли також кролівницька й конярська ферми, птахоферма й пасіка, на свинофермі вигодовували свиней миргородської й великої білої порід.

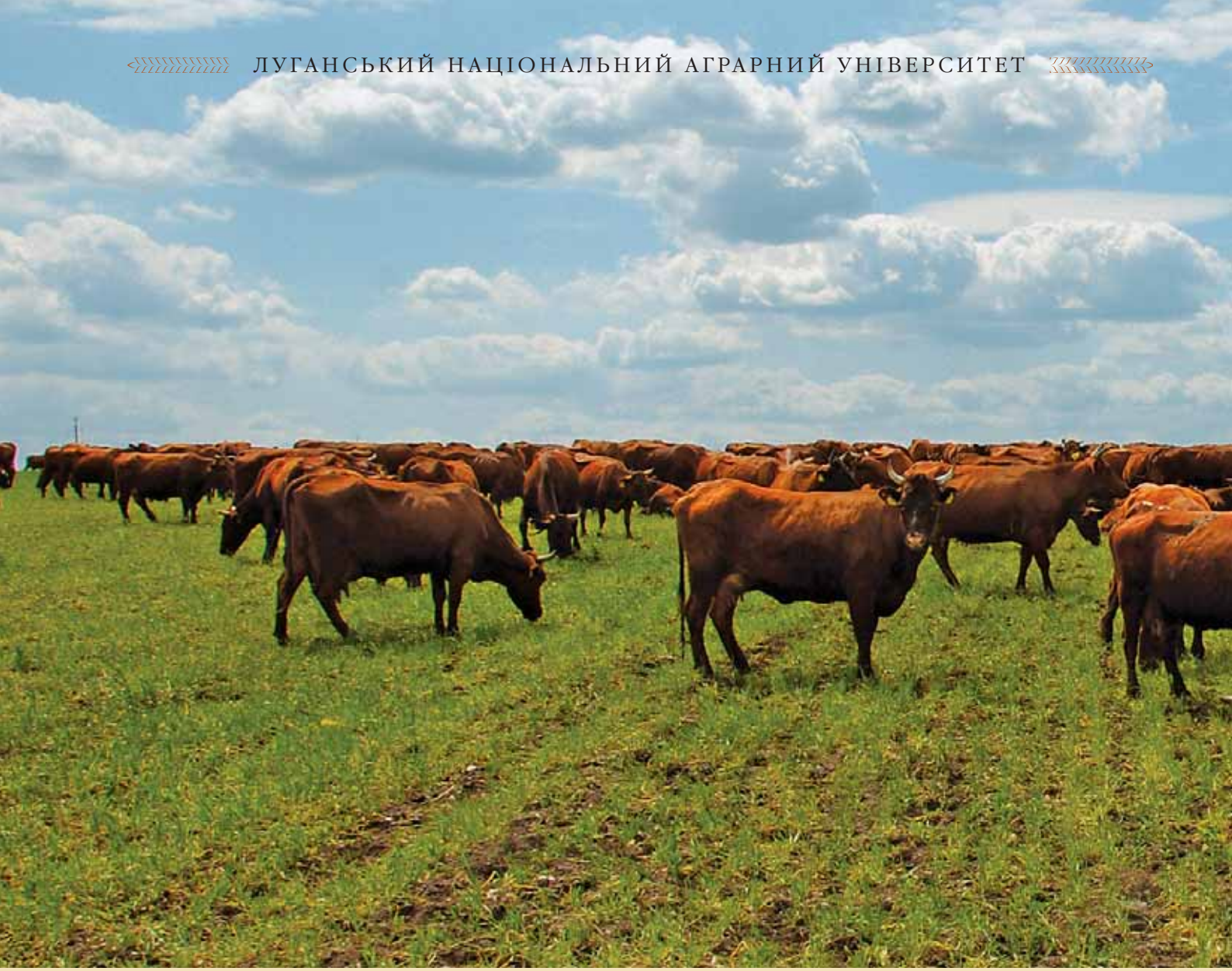

Студенти проходили виробниче навчання у навчально-дослідному господарстві. Працюючи тут, вони повинні були опанувати основні види сільськогосподарських робіт.

Під час практичних занять студенти виконували роботу, пов'язану з майбутнім фахом, що дозволяло безпосередньо відпрацьовувати навички з підготовки ґрунту, саджання й сівби, догляду за посівами сільськогосподарських культур, збирання врожаю. Крім того, студенти набували досвіду під час виконання робіт у садівництві й тваринництві, технічної переробки плодів, овочів, організації польових і садово-городніх робіт, на фермах, пасіці, в тепличному господарстві.

Старші курси проходили практику безпосередньо на виробництві: в колгоспах і господарствах на посадах помічників бригадира чи агронома.

У 1941 р. під час окупації Луганської області німецько-фашистськими загарбниками діяльність навчально-дослідного господарства було припинено, а відновлено тільки в 1943 р. після звільнення м. Луганська від ворога.

Із 182 працівників господарства, які пішли на фронт захищати Вітчизну, 46 осіб так і не повернулися додому. Їхні імена разом з іменами загиблих воїнів, які звільняли Луганськ, викарбувано на меморіальній плиті, встановленій на братській могилі на території навчального господарства.

Війна завдала непоправної шкоди як навчальному закладу, так і навчально-дослідному господарству. Було зруйновано навчальні корпуси, гуртожитки, житлові будинки, господарські будівлі, сільськогосподарську техніку. Завдяки неймовірним зусиллям викладачів, співробітників і студентів матеріально-технічну базу було швидко відновлено.

Після війни навчально-дослідне господарство значно розширилося за рахунок приєднання до нього угідь колишнього господарства обласної сільськогосподарської дослідної станції, створеної на землях радгоспу ім. Ф. Е. Дзержинського. Його площа склала 4184 га, на яких розташувалися механізовані ферми, великий парк сільськогосподарської техніки, розсадник, сади й лісосмуги.

Особливо зміцнилося навчально-дослідне господарство навчального закладу в 50-ті роки, коли його очолював В. Д. Долгушин (1952–1962). Протягом п'яти років господарство брало участь у Всесоюзній сільськогосподарській виставці в Москві. Всі галузі господарства були рентабельними і завдяки високим показникам багатьох видів сільськогосподарської

продукції воно стало одним із найкращих господарств аграрних навчальних закладів України.

Протягом наступних десятиліть науково-дослідне господарство поповнилося технікою, зросла культура землеробства, підвищилася врожайність сільськогосподарських культур.

Періоди так званого застою, а згодом — перебудови, негативно позначилися на діяльності господарства, яке було не в змозі продовжувати свою діяльність у нових економічних умовах господарювання.

Із метою суттєвого поліпшення підготовки кадрів, проведення наукових досліджень шляхом інтеграції вищої освіти, науки й виробництва, підвищення ефективності наявного в господарстві виробничо-економічного потенціалу задля успішного вирішення аграрних проблем Міністерство аграрної політики в 2004 році прийняло рішення про реорганізацію навчально-дослідного господарства, яке внаслідок конструктивних змін стало структурним підрозділом Луганського національного аграрного університету і, виходячи з поставлених завдань, отримало назву Навчально-науково-виробничий аграрний комплекс (ННВАК) ЛНАУ «Колос».

0245

Університету вдалося зберегти та вдосконалити власне навчально-дослідне господарство, яке стало одним із крупних виробників тваринницької і рослинницької продукції Луганської області, а також основною виробничою базою для проведення навчальних, виробничих та переддипломних практик студентів, проведення науково-дослідних робіт викладачами та аспірантами університету. Сьогодні в користуванні Навчально-науково-виробничого агрокомплексу (ННВАК) «Колос» ЛНАУ — 3390,2 га земель.

ННВАК «Колос» є господарством з виробництва елітного сортового насіння зернових, бобових, овочевих, кормових та технічних культур, тут створюються екологічно пластичні сорти м'якої озимої пшениці (для умов недостатнього і нестійкого зволоження степу України), удосконалюються прийоми сортової агротехніки нових сортів озимої пшениці та гібридів кукурудзи (в умовах ННВАК ЛНАУ «Колос»), впроваджуються технології підзимового посіву соняшнику, виводяться високопластичних сортів гороху і сочевиці тощо.

Також агрокомплекс «Колос» спеціалізується на вирощуванні великої рогатої худоби, свиней та овець, має статус племінного репродуктора з розведення двох порід великої рогатої худоби молочного напряму продуктивності — української червоної молочної та червоної степової (загальне поголів'я налічує 1000 голів). Галузь свинарства представлена товарним стадом великої білої і полтавської м'ясної порід (загалом нараховується 2000 голів). Тут також створено колекційне стадо овець, до якого входять вівці цигайської, романівської, гірсько-карпатської, асканійської тонкорунної та гіссарської порід.

ННВАК «Колос» є одним із провідних виробників молока, яловичини та свинини в Луганській області. Університетом були відкриті торговельні точки та магазини з реалізації м'яса, молока, молокопродуктів, продукції бджільництва.

На території комплексу розташована селекційна племінна пасіка, яка утримує 200 бджолосімей та

Більше 45 років працює бригадиром свиноферми ННВАК «Колос» ЛНАУ К. І. Василенко

функціонує Навчально-науково-виробничий центр бджільництва, робота якого зосереджена у сфері розведення племінних маток української степової породи бджіл, виробництва меду, прополісу, маточного молочка, бджолиної отрути тощо.

Працює біолабораторія з виробництва біогумусу. Також виготовляють препарат «Айдар», який використовується для кореневого та позакореневого підживлення всіх видів сільськогосподарських культур. На гідропонній установці в осінньо-зимовий період вирощують зелений корм для молодняку свиней.

ННВАК «Колос» ЛНАУ обладнаний новітнім устаткуванням, яке постійно модернізується. Нещодавно тут було збудовано новітній молочний цех, який працюватиме за сучасною європейською технологією виробництва молока. Доїльний зал оснащено високотехнологічним устаткуванням, використання комп'ютерної техніки загалом заміняє ручну працю. Важливо те, що у молочному цеху передбачена можливість проведення практичних занять студентів безпосередньо в умовах виробництва. Молочний комплекс ЛНАУ не має аналогів в Україні та є зразком ефективного і якісного виробництва молока.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР БДЖІЛЬНИЦТВА

Папченко Олександр Вікторович
Начальник центру

У результаті змін в аграрному секторі останнім часом у бджільництві, як і в багатьох інших галузях сільськогосподарського виробництва, спостерігається негативна тенденція зменшення чисельності бджолиних сімей та зниження їх продуктивності. Незважаючи на це, Україна досі входить до десяти провідних держав світу, що мають розвинене бджільництво, яке забезпечує виробництво меду, воску, квіткового пилку, прополісу, маточного молочка, бджолиної отрути, запилення ентомофільних культур та відіграє важливу роль в економіці країни.

Перспективи розвитку цієї галузі у Луганській області зумовлені наявністю великої кількості малих товарних пасік у господарствах та приватному секторі, в яких використовують бджіл української степової і карпатської порід. За останніми даними на Луганщині утримують близько 70 тисяч бджолиних сімей.

Українська степова порода бджіл не лише в області, а й у державі загалом постраждала від неконтрольованої метизації і потребує відновлення чистопородних масивів та проведення селекційної роботи. Незважаючи на це, Луганщина має багатий досвід пасічникування і за умови всебічного аналізу стану бджільництва в краю може скласти конкуренцію продукції інших регіонів України.

Основними напрямками розвитку цієї галузі сільського господарства в Луганській області є: покращення й ефективне використання кормової бази бджільництва (завдяки розширенню посівів ентомофільних культур — гречки, фацелії, рапсу, конюшини, соняшнику, коріандру та інших), застосування медоносних трав при створенні кормової бази для тваринництва, садіння медоносних дерев та кущів, використання бджіл для запилення овочевих культур у теплицях, заохочення пасічників до більш активної участі у кочівлі пасік та запиленні ентомофільних культур (враховуючи світовий досвід орендної плати за бджолозапилення), збільшення кількості бджолосімей, поширення ринку збуту основної (мед, віск) і додаткової (бджолина отрута, маточне молочко, прополіс, квітковий пилок) продукції завдяки експорту в інші країни, налагодження стабільних технологічних процесів на основі сучасних науково-технічних досягнень.

У 2008 р. для реалізації цілей і завдань розвитку бджільництва на Луганщині в університеті було відкрито Навчально-науково-виробничий центр бджільництва. З моменту його заснування начальником центру є Олександр Вікторович Папченко — голова Асоціації бджолярів Луганської області, вчений, зоотехнік-бджоляр.

Центр бджільництва створений і працює на базі кафедри технології виробництва продукції крупного тваринництва та бджільництва за сприяння науковців і викладачів ВНЗ, а також провідних бджолярів краю. Він має потужну матеріально-технічну базу, яка об'єднує пасіку, лабораторію, навчальні класи, виробничі будівлі і приміщення.

У червні 2008 р. згідно з наказом міністра Мінагрополітики від 17.06.2008 р. комісія, що діє при Луганській обласній державній адміністрації, надала пасіці ЛНАУ статус племрепродуктора (єдиного в області) української степової породи для відтворення та реалізації племінних маток цієї породи.

Дослідивши потенційні можливості промислового використання пасіки університету, кормову базу, виробничі приміщення, а також зважаючи на укомплектованість штату кваліфікованими фахівцями, було прийнято рішення використовувати пасіку як

Під час проведення Першого міжнародного круглого столу з питань бджільництва «Актуальні проблеми бджільництва Луганщини в сучасних умовах», 2009 р.

Під час проведення IV Луганської виставки-ярмарку продукції бджільництва

Під час проведення II Луганської виставки-ярмарку продукції бджільництва

Пасіка ЛНАУ

племінну на 400 маткомісць. Тут є все необхідне для утримання бджіл та плідної науково-виробничої діяльності. На пасічній ділянці підготовлено два підземні зимівники з термогідрорегуляцією на 150 бджолосімей кожний. У планах — обладнання навчального класу на території пасіки. В її лабораторії здійснюватимуть експериментальне штучне запліднення.

При кафедрі технології виробництва продукції крупного тваринництва і бджільництва створена й укомплектована наукова лабораторія із дослідження продуктів бджільництва, де навчаються та проводять досліди студенти спеціалізації «Бджільництво».

Завдяки Навчально-науково-виробничому центру бджільництва ЛНАУ в області щорічно проходять семінари і конференції з актуальних питань галузі за участю фахівців міжнародного класу. Щорічно, починаючи з 2008 р., у Луганську відбувається виставка-ярмарок продукції бджільництва, де можна придбати не тільки екологічно чисті якісні продукти, а й ознайомитися з корисною інформацією про вживання і застосування меду, поспілкуватися з пасічниками й апітерапевтами. Заходи, які проводять фахівці центру спільно з провідними бджолярами Асоціації бджолярів Луганської області, демонструють великий потенціал цієї галузі сільськогосподарського виробництва.

Луганський національний аграрний університет має достатню наукову базу для організації дослідницьких та експериментальних робіт у сфері бджільництва.

У Навчально-науково-виробничому центрі бджільництва готують спеціалістів, яким присвоюють кваліфікацію «Бджоляр» та вручають диплом міжнародного зразка. Тут також можна отримати консультації, допомогу в організації пасіки, виготовленні інвентарю, вуликів тощо.

Працівники Центру бджільництва планують налагодити виробництво екологічно чистих продуктів: меду, маточного молочка, гомогенату трутневих та бджолиних личинок, пилку, прополісу тощо. У найближчій перспективі — створення оздоровчого комплексу, в якому використовуватимуть біопрепарати, виготовлені на основі продукції бджільництва, корисні для здоров'я людини.

У 2013 р. ЛНАУ візьме участь у заходах XXXXIII Міжнародного конгресу апимондії в Україні. Це свідчить про світове визнання досягнень ВНЗ та Навчально-науково-виробничого центру бджільництва зокрема.